

Nieuwsbrief 1 - 2023

Beste lezer,

De eerste nieuwsbrief van 2023!

We hebben lang niet meer van ons laten horen, terwijl er wel veel is gebeurd. Met deze nieuwsbrief pakken we de draad weer op.

In het vervolg zal de nieuwsbrief nieuws en informatie bevatten, maar ook portretten wie we zijn en wat we doen. Deze eerste nieuwsbrief bevat een interview met de directeur (a.i.) Roger Meijer, waarin hij een overzicht geeft van alle activiteiten van het afgelopen half jaar en van de activiteiten die op stapel staan. Jullie vinden informatie over de training Traumasensitief Onderwijs en informatie over de nieuwe onafhankelijk voorzitter van het toezichhoudend bestuur. Tot slot een portret van Adviseur Passend onderwijs Getske Douma.

Veel leesplezier!

Contact:
Purmer Center
Wielingenstraat 135
1441 ZN Purmerend

T: 0299-783483
E: info@swvwaterland.nl

HET ROER GAAT OM IN 2023

‘Meer samenwerken en gebruikmaken van elkaars expertise’

Vorig jaar was een roerige periode waarin veel zaken zijn veranderd bij het Samenwerkingsverband (SWV) Waterland PO. In 2023 start de uitvoering van het nieuwe Ondersteuningsplan en komen er nieuwe veranderingen aan. Roger Meijer (61 jaar), sinds mei 2022 directeur ad interim bij het samenwerkingsverband, legt het allemaal puntsgewijs uit in dit interview: ‘Een terugblik op 2022 en een vooruitblik naar 2023, met veel informatie, maar wel belangrijk om te lezen’.

‘Er is het afgelopen jaar ongelooflijk veel gebeurd in het samenwerkingsverband Waterland en er gaat de komende tijd nog veel gebeuren. Daarom wil ik met dit interview een goed overzicht en een duidelijk beeld geven van het recente verleden en de daarmee samenhangende plannen voor de toekomst.

Daar hoort bij dat we iedereen echt tijdig informeren zodat alle betrokkenen weten wat hen te wachten staat. We gaan dan ook alle communicatiekanalen intensiever inzetten. Denk aan e-mail, de website die we gaan vernieuwen en een nieuwsbrief die we nieuw leven gaan inblazen. Hier zal ik later in dit verhaal meer over vertellen.’

DE TERUGBLIK

Wat is de stand van zaken van het ondersteuningsplan in het SWV?

‘Een belangrijke wettelijke taak van een samenwerkingsverband is het vaststellen van een ondersteuningsplan waarin we vastleggen hoe we Passend onderwijs in onze regio willen vormgeven. Dat moet tenminste een keer per vier jaar worden gedaan. Belangrijk onderdeel van dit plan is de verdeling en toewijzing van de ondersteuningsmiddelen.’

‘Toen ik in mei 2022 als directeur (a.i.) begon, lag er net een nieuw ondersteuningsplan. Maar dit plan had nog

geen goede begroting en het was een flinke klus om die voor het einde van 2022 rond te maken. Eén van de knelpunten bleek bijvoorbeeld het ontbreken van een activiteitenplan: welke veranderingen in het ondersteuningsplan gaan we in welke concrete stappen vormgeven en naar welke activiteiten omzetten en wat gaat dat kosten? Bovendien stonden in het ondersteuningsplan kostenposten die daar niet thuishoorden, zoals die voor Nederlands als Tweede Taal (NT2) of programma's voor dyslexie – wat onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Onze meerjarenbegroting stond daardoor onder druk. Met hulp van de besturen en de beleidsadviescommissie hebben we dit probleem aangepakt.

Wij willen namelijk dat het regulier onderwijs de komende vier jaar juist meer mogelijkheden en bijbehorende financiële middelen krijgt voor ondersteuning van de leerlingen. En dat is gelukt!

Welke veranderingen heb je nog meer doorgevoerd?

'Wij gaven eigenlijk blind geld aan schoolbesturen van zowel speciaal als regulier onderwijs waardoor er te weinig overbleef voor ondersteuning op maat.

Neem het voorbeeld van een leerling met het syndroom van Down die op een reguliere school zware ondersteuning nodig heeft, maar dat geld was er dan niet. Dit probleem hebben we afgelopen tijd grondig aangepakt. We gaan nu werken met arrangementen op maat. Daar hebben we in de meerjarenbegroting ruimte voor gemaakt.'

Wat houden die arrangementen voor scholen precies in?

'Allereerst wil ik benadrukken dat scholen een budget blijven ontvangen voor extra ondersteuning, zodat ze leerlingen snel en zonder bureaucratische rompslomp kunnen ondersteunen. Het is daarnaast de bedoeling dat scholen in het regulier onderwijs via deze zogeheten arrangementen een budget kunnen aanvragen voor leerlingen die ondanks die extra ondersteuning dreigen te worden verwezen naar het speciaal (basis-)onderwijs.

Met dit arrangement kan een school expertise inkopen. Met als doel natuurlijk om de leerling binnen het regulier onderwijs te houden. Dit betekent dat het SWV meer partner kan zijn in de ondersteuning van die individuele leerling.'

Parallel hieraan heeft het SWV een handleiding gemaakt voor het maken van een schoolondersteuningsprofiel (SOP). Hoe zit dat?

'Scholen zijn wettelijk verplicht om zelf SOP te maken. De onderwijsinspectie zat enkele scholen achter de broek aan om zo'n ondersteuningsprofiel te schrijven of te actualiseren, maar er was geen goede omschrijving van de

basisondersteuning die elke school moet bieden.

We moesten echt actie ondernemen. We hebben nu samen met intern begeleiders (IB'ers) en de beleidsadviescommissie een omschrijving op papier gezet met definities voor basisondersteuning op scholen. Het is een leidraad geworden met twee belangrijke vragen: wat moeten scholen in onze regio kunnen bieden aan ondersteuning en welke normen hanteren zij daarbij?'

'Met deze zogeheten Basisondersteuning Regulier Onderwijs bij de hand moeten en kunnen scholen nu eenvoudiger hun SOP schrijven in het online platform van Perspectief op School (POS). Dit SOP is weer heel belangrijk voor ouders omdat zij dan weten wat voor ondersteuning die school hun kind kan bieden. Het gaat over protocollen en over de kennis en vaardigheden die een school al in huis heeft, bijvoorbeeld over dyslexie, hoogbegaafdheid of over moeilijk lerende kinderen.'

'Uiteindelijk rolt er uit het POS een soort poster waarop voor ouders eenvoudig te zien is hoe die school een kind kan ondersteunen. Daarnaast rolt er een poster uit voor leraren om met het team te bespreken welke ondersteuning de school kan en wil bieden. Passend onderwijs begint bij de basisondersteuning die scholen bieden. Doordat we straks duidelijk hebben welke school welke expertise in huis heeft, kunnen we gericht een dekkend netwerk voor ondersteuning in de regio organiseren.'

Zijn er ook personeelswijzigingen binnen het SWV?

'Het SWV heeft een toelaatbaarheidscommissie om leerlingen die dat nodig hebben "toelaatbaar te verklaren voor het speciaal (basis)onderwijs" (de TLV-verklaring). Door pensionering voldeed deze commissie niet meer aan de wettelijke eisen. Dus hebben we een hele nieuwe commissie ingericht met drie onafhankelijk externen.'

Last but not least: Kindkans. Kun je daar nog wat over vertellen?

'We zijn vanaf januari 2023 overgegaan op het nieuwe systeem Kindkans. Het moet de communicatie tussen de

scholen en het SWV sterk verbeteren en vereenvoudigen. Intern begeleiders maken een dossier aan per leerling. Als zij iets met ons willen delen, kunnen ze dat voortaan met één druk op de knop aan ons sturen. De administratie wordt hierdoor sterk vereenvoudigd én is AVG proof.'

DE VOORUITBLIK

Je hebt van alles verteld over het afgelopen jaar. Welke plannen staan er voor 2023 op stapel?

'Het blijkt dat er, vergeleken met het landelijk gemiddelde, in deze regio een relatief grote hoeveelheid leerlingen op het speciaal basisonderwijs (SBO) zit. Dat heet 'het deelnamepercentage SBO'. Het is onduidelijk waarom dat zo hoog is en waarom het percentage de afgelopen drie jaren zo sterk is gestegen. Daarom hebben we in het nieuwe ondersteuningsplan als doel opgenomen dit percentage omhoog te brengen. We willen leerlingen op het regulier onderwijs zodanig ondersteunen dat zij niet naar het speciaal (basis-)onderwijs hoeven te gaan. Dat willen we doen door vooral meer samen te werken en beter gebruik te maken van elkaars expertise. We hebben financiering hiervoor in ons nieuwe ondersteuningsplan meegenomen.'

'Een aantal zaken is nu op orde, zoals de begroting. Dat betekent dat we onze plannen verder kunnen gaan uitwerken en opbouwen, wat we natuurlijk doen met vertegenwoordigers van de schoolbesturen en de scholen zelf. Nogmaals: het belangrijkste doel is om de reguliere scholen beter in staat te stellen om ondersteuning te geven aan leerlingen die dat nodig hebben. Een goed voorbeeld: een kind dat een spierziekte heeft. Daar is een school voor in Amsterdam-Zuidoost: Drostenburg. Maar dan moet je een leerling elke dag twee keer een uur in de bus zetten. Geld wat normaal beschikbaar zou zijn om het kind naar het speciaal onderwijs (SO) te laten gaan, hebben we nu beschikbaar gemaakt om het kind hier in de regio op de reguliere school te laten blijven. Dat is veel beter voor het kind, voor de kinderen daaromheen en

voor de maatschappij. Het past in het inclusieve onderwijs dat de overheid voor ogen heeft. We hebben het over leerlingen die op het reguliere onderwijs met goede ondersteuning uit de voeten kunnen. Want voor de duidelijkheid: we gaan niet het onmogelijke vragen van scholen om leerlingen binnenboord te houden. Daarom is het ook zo belangrijk dat scholen een duidelijk SOP opstellen en het onderwijsteam onderling met elkaar bespreekt en vastlegt: waar zitten onze grenzen, wat kunnen we en wat willen we?'

Je noemde eerder de arrangementen. Kun je hier wat meer over vertellen?

'Arrangementen bestaan uit financiële ondersteuning op maat voor het regulier onderwijs. Dat kan voor individuele leerlingen gelden of als groep. Scholen kunnen een arrangement aanvragen voor de inhuur van een onderwijsassistent, een externe expert of iemand die de leerkracht kan trainen in het omgaan met een bepaald soort ondersteuningsbehoefte. De komende maanden gaan we de arrangementen verder uitwerken en vanaf dit voorjaar kunnen alle scholen arrangementen aanvragen. Over het hoe of wat zal ik nog berichten.'

'Naast deze arrangementen komen er zogeheten onderwijszorgarrangementen, in samenwerking met de gemeente. Het komt regelmatig voor dat bij de ondersteuning van een leerling extra jeugdhulp moet komen. Daarvoor is de gemeente weer verantwoordelijk, ook voor de financiering. Met deze onderwijszorgarrangementen is het de bedoeling dat de gemeenten (lees: Jeugdzorg) in een eerder stadium kunnen inhaken. Ondersteuning vanuit het SWV en vanuit de Jeugdzorg is nog te veel gescheiden. Ik vind het belangrijk dat we samen met Jeugdzorg optrekken.'

Een tweede belangrijke verandering is een nieuwe positionering van de Adviseurs Passend Onderwijs (APO). Leg eens uit.

'APO-ers worden nog te veel ingevlogen op leerlingniveau.

Bij een ondersteuningsbehoefte van een leerling, vragen scholen ons via een formulier om een keer langs te komen om bijvoorbeeld te observeren. Dat willen we anders gaan doen. We willen meer werken op schoolniveau met de vaste APO-er per school. De APO-er wordt meer een gesprekspartner van de scholen, van de IB'er, van de leerkracht en tot slot ook van die leerling.'

'Het grote voordeel van werken met vaste APO-ers is dat hij of zij de school goed leert kennen en de groep leerlingen die ondersteuning nodig heeft inzichtelijk krijgt. Kunnen er bijvoorbeeld preventief experts worden ingezet? We blijven individuele leerlingen uiteraard ondersteunen, maar vooral ook de leerkrachten en het team. En we willen als experts de gesprekspartner worden van de IB-er.' 'We gaan de komende tijd intakes met scholen doen om te kijken wat zij nodig hebben. Hoe ziet op school het ondersteuningsprofiel er uit? Wat voor leerlingen zitten er? Waar maakt school zich zorgen over? Waar kunnen wij preventief op inzetten? Welke professionalisering is er nodig?'

Hoe zorgen jullie ervoor dat er genoeg APO-ers zijn?

'We zijn nu onderbezet. Maar we hebben met de schoolbesturen besloten dat de gelden voor de ondersteuningsadviseurs (OSA's) die in juni zijn afgeschaft, opnieuw mogen gebruiken. Daardoor kunnen we een aantal extra APO-ers werven. Meer APO-ers betekent meer tijd voor school, voor leerkrachten en voor leerlingen. Als we genoeg APO-ers hebben geworven, kunnen we de intakes op scholen opzetten. Maar dat zal wel nog een paar maanden in beslag nemen.'

En jullie willen meer trainingen gaan verzorgen?

'Wij geven al trainingen in bijvoorbeeld traumasensitief lesgeven. Er is een grote behoefte aan trainingen, zo blijkt uit een peiling die we hebben gedaan. We willen trainingen gaan uitbreiden (onder meer pedagogische aanpak, executieve functies en motorisch schrijven) en verder professionaliseren. We hebben dit meegenomen in ons

ondersteuningsplan voor de komende vier jaar.

De trainingen zullen voor een deel worden gegeven door gespecialiseerde APO-ers, maar we huren ook mensen met expertise in voor trainingen over bijvoorbeeld een taalontwikkelingsstoornis (TOS).'

Hoe zorgen jullie ervoor dat kwaliteit wordt gewaarborgd?

'Er was op samenwerkingsverbandniveau geen zicht op wat de scholen en wat de besturen deden op het gebied van Passend onderwijs. Er werd geen verantwoording aan ons afgelegd. Ik moet wel bekennen dat wij als SWV daar ook niet het gesprek over hebben gevoerd. Dat willen we veranderen en daarom hebben we een nieuw systeem van kwaliteitszorg ontwikkeld. In dit systeem bevragen bestuurders hun scholen elk voorjaar wat ze hebben gedaan aan ondersteuning van leerlingen. Zij hebben immers het zicht op het effectief en doelmatig besteden van de middelen en het bewaken van de kwaliteit. En wij gaan vervolgens elk najaar met besturen om tafel om te horen wat zij vinden van het SWV. Hoe is het geld besteed? Welke ontwikkelingen zijn er te verwachten en wat zijn de wensen voor volgend jaar? Het moet een cyclisch proces van kwaliteitszorg worden waarbij we vooral proberen om samen met elkaar de ondersteuning beter te maken.'

Tot slot: het verbeteren van de communicatie...

'De belangrijkste bron van informatie wordt de nieuwsbrief die we vanaf nu regelmatig uitbrengen. De nieuwsbrief is voornamelijk bedoeld voor scholen. Het is de bedoeling dat scholen zelf de ouders informeren. We blijven natuurlijk email gebruiken, zeker als er echt iets met spoed te melden is. En we zijn bezig met het bouwen van een nieuwe website. Daar zal veel informatie te vinden zijn. Informatie van schoolbesturen zullen zij zelf communiceren. In het verleden is er te weinig gecommuniceerd. Dat willen we voortaan echt anders doen zodat iedereen tijdig de juiste informatie heeft en er geen ruis kan ontstaan.'

Nieuwsbrief 1 - 2023

TRAUMASENSITIEF ONDERWIJS: DE KENNIS IN WATERLAND NEEMT TOE

Femmy Sandtke en Henny van der Graaf, Adviseurs Passend Onderwijs vanuit het Samenwerkingsverband Waterland, verzorgen sinds januari 2021 de training Traumasensitief Onderwijs. Deze training is ontwikkeld door Leony Coppens en gebaseerd op het boek *'Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen'*. Op steeds meer plekken in Nederland richten scholen zich op dit onderwerp.

Een mooie ontwikkeling want op elke school zitten er veel kinderen die vormen van stress hebben meegemaakt: een echtscheiding, huiselijk geweld, armoede, een traumatisch verleden of vluchten uit een onveilig land. Hierdoor komen deze kinderen beperkt aan leren toe, waardoor leerachterstanden en gedragsproblemen ontstaan. Dit vraagt van de leerkracht veel aandacht en energie.

Door de methodiek van Leony Coppens kunnen de leerkrachten bij deze kinderen de negatieve spiraal doorbreken en het verschil maken. Zij kunnen de veerkracht van deze kinderen vergroten en helpen met zelfregulatie. De kinderen zullen meer open voor leren gaan staan. Bovendien zullen de leerkrachten zelf minder uitgeput raken.

In de afgelopen twee jaar hebben binnen Waterland 12 scholen en twee groepen via vrije inschrijving de training enthousiast gevolgd. De scholen proberen in de praktijk, vanuit de opgedane kennis, te handelen. Enkele opmerkingen vanuit de evaluatie: "Super interessant en leerzaam, begrijpelijk uitgelegd, bruikbaar en ondersteunend"; "Goede praktische tips en vanuit de praktijk verteld, mooi en herkenbaar"; "Ik zou graag nog dieper op de materie ingaan, komt er een vervolgcursus?"

De training is geschikt voor het hele schoolteam en kunnen wij op maat maken en afstemmen op de schoolwensen. Tevens is het mogelijk om je individueel in te schrijven. De training bestaat uit drie of vier bijeenkomsten van 3 uur. Aanmelden voor komend schooljaar (2023/24) kan nog tot 8 mei 2023.

Ter informatie voor de scholen die de training al hebben gevolgd: we zijn druk bezig met het ontwikkelen van een terugkommodule. Daarover informeren we jullie graag op en ander moment.

Voor aanmeldingen of meer informatie kun je contact opnemen met ons.

Henny van der Graaf
h.vandergaaf@swvwaterland.nl
06 25730967

Femmy Sandtke
f.sandtke@swvwaterland.nl
06 25730964

Contact:
Purmer Center
Wielingenstraat 135
1441 ZN Purmerend

T: 0299-783483
E: info@swvwaterland.nl

ONAFHANKELIJK VOORZITTER

We zijn verheugd jullie te kunnen mededelen dat we na een sollicitatieprocedure een geschikte onafhankelijk voorzitter hebben kunnen aanstellen. Anja Jongbloed is een ervaren bestuurder, toezichthouder en programmamanager. Zij is in staat om in een complexe omgeving doelen te realiseren door de behoeften, belangen en beweegredenen van mensen als uitgangspunt te nemen.

Haar werkervaring ligt grotendeels binnen de FNV waar zij ook als uitvoerend bestuurder in het krachtenveld van de Haagse en Europese politiek heeft geopereerd.

We denken aan haar een waardevolle onafhankelijk voorzitter te hebben die vooral op procesmatig gebied veel kan betekenen voor de ontwikkelingen die binnen het Samenwerkingsverband in gang zijn gezet.

Per direct pakt zij de werkzaamheden op. Roger en Anja hebben kennis gemaakt en de voorbereiding voor de eerstvolgende toezichthoudersvergadering staat gepland.

Wij wensen haar veel succes.

Erik Abbink
Lid remuneratiecommissie

PORTRET

Getske Douma, Adviseur Passend Onderwijs (APO) 'Ik ben de spin in het web voor scholen'

Getske Douma (49) werkt sinds de zomer van 2022 als Adviseur Passend Onderwijs (APO) bij het Samenwerkingsverband Waterland. Ze woont in Slootdorp, is getrouwd en heeft drie kinderen in de leeftijd van 15 tot 21 jaar. In haar vrije tijd leest ze graag boeken of wandelt met haar hondje Mica, een vuilnisbakkie uit Noord-Macedonië.

'Ik heb als leerkracht en als ouder veel ervaring opgedaan in het (speciaal) onderwijs. Na de Pabo stond ik jarenlang voor de klas, meestal midden- en bovenbouw. Het lesgeven vond ik erg leuk en leerzaam. Toen vijftien jaar geleden mijn jongste werd geboren, ben ik een tijdje gestopt met werken. Mijn dochter bleek het syndroom van Noonan te hebben, dat zich onder andere uit in een spiераandoening. Door haar aandoening heb ik als ouder ook de andere kant van ons onderwijs- en zorgsysteem meegemaakt.'

Specialisatie taal- en ontwikkelingsstoornissen (TOS)

'Een paar jaar geleden besloot ik weer in het onderwijs te gaan werken, eerst in het regulier onderwijs en daarna het speciaal onderwijs. Ik ben ambulante begeleider geworden en heb me gespecialiseerd in taal- en ontwikkelingsstoornissen (TOS). Ik hielp bijvoorbeeld kinderen die het lastig vinden om op tijd antwoorden te formuleren of moeite hebben met spellen, zinsopbouw en grammatica. Mijn andere specialisme werd slechthorendheid: hoe voorkom je dat kinderen met een gehoorbeperking zich buitengesloten voelen in de klas?'

'Afgelopen zomer heb ik gesolliciteerd op de functie

van Adviseur Passend Onderwijs (APO) bij het Samenwerkingsverband Waterland. Waarom? Ik wilde breder werken, samen met ouders, kinderen en school kijken wat er mogelijk is aan passend onderwijs. Door mijn dochter ben ik ervaringsdeskundige geworden. Achteraf denk ik: ik had in die eerste schooljaren van mijn dochter heel graag iemand gehad die mij met tips en adviezen kon bijstaan. Ik wist destijds de wegen niet naar

hulp en de school ook niet. Nu ik zelf APO ben, ben ik mij er veel meer van bewust wat een school allemaal kan doen als een leerling niet goed meekomt.'

Werkzaamheden Adviseur Passend Onderwijs (APO)

'Als APO ben ik een spin in het web: ik begeleid, adviseer, regel en organiseer. Ik kom in beeld als de zorg op school niveau 2 overstijgt. De school heeft een hulpvraag die we samen bespreken. Van daaruit gaan we verder het traject doorlopen. Een mogelijkheid is observeren in de klas.

Dan zie ik bijvoorbeeld een kind bij wie de werkhouding niet goed is, die afwijkend gedrag vertoont of sensomotorisch achterloopt. Ik ga vervolgens het gesprek aan met de leerkrachten, soms ook met de intern begeleider en eventueel met ouders over de thuissituatie.'

'De volgende stap is dat ik een schets maak en in kaart breng wat er aan de hand is en wat de ondersteuningsbehoefte is, voor de leraar, het kind maar ook voor de ouders. Het doel is om leerlingen op het reguliere onderwijs te houden. Bij ernstige en hardnekkige problemen zal de ondersteuning intensiever moeten zijn dan er op een basisschool geboden kan worden. Een school voor speciaal basisonderwijs is dan beter passend.'

'Mijn werkdag, ik werk vier dagen per week, begint om 8 uur op het kantoor van het Samenwerkingsverband Waterland in Purmerend. Meestal heb ik om 9 uur mijn eerste afspraak op een reguliere basisschool - ik heb er negen onder mijn hoede. Gemiddeld ben ik de helft van

mijn werkweek op scholen om leerlingen te observeren, met intern begeleiders en leerkrachten te overleggen en afspraken met ouders.

De rest van mijn tijd ben ik kwijt aan het schrijven van rapporten, overleggen met Jeugdzorg, gemeente,

professionalisering en overleg met de andere APO'ers van het Samenwerkingsverband. Mijn werk bestaat uit veel communiceren: via de telefoon, via de mail of face to face. Ik spreek op een dag heel veel mensen: ouders, leerkrachten, collega's of medewerkers van Loket Jeugd of leerplicht'.

Actie ondernemen

'Het leukste van mijn werk is te zien dat zowel leerlingen en hun ouders, als ook de school, blij zijn dat er actie wordt ondernomen en de zaken worden geregeld voor een zo passend mogelijk onderwijs aanbod. Ik kom natuurlijk pas om de hoek kijken als het niet goed gaat op school, dus vaak is er al een heel traject aan vooraf gegaan. Het is heel dankbaar werk en het is prachtig om te zien hoe ik kan helpen om een zo passend mogelijke plek te creëren en een kind weer op te laten bloeien'.